

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Honours 6th Semester Examination, 2023

SANACOR13T-SANSKRIT (CC13)

ONTOLOGY AND EPISTEMOLOGY

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम् ।

SECTION-A

(Marks: 10)

1. अधो लिखितेषु यथेच्छं पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः । 2×5 = 10
- (क) भारतीयदर्शनसम्प्रदायेषु के तावत् आस्तिकाः भवन्ति ?
- (ख) आरम्भवाद इति नामकरणे किं कारणम् ? आरम्भवादं के स्वीकुर्वन्ति ?
- (ग) भारतीयदर्शने द्वैतवादस्य कः आशयः ? द्वैतवादस्य प्रतिष्ठाता कः आसीत् ?
- (घ) भारतीयदर्शने सत्कार्यवादं के अङ्गीकुर्वन्ति ? सत्कार्यवादस्य कः आशयः ?
- (ङ) जैनमते रत्नत्रयं किम् ?
- (च) स्वभाववादस्य प्रवक्तारः के सन्ति ? वादस्यास्य कः आशयः ?
- (छ) भारतीयदर्शने एकत्ववादस्य प्रवक्ता कः आसीत् ? अस्य दर्शनस्य मुख्यो विषयः को वर्तते ?

SECTION-B

(Marks: 20)

2. अधो लिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छमेकः प्रश्नः समाधेयः । 10×1 = 10
- (क) किं नाम सामान्यम् ? तर्कसंग्रहानुसारेण सामान्यस्य लक्षणमालोच्यताम् । कथं सामान्यं पदार्थत्वेन स्वीक्रियते ? 2+5+3
- (ख) को नाम अभावः ? तस्य कति भेदाः ? यथेच्छं भेदद्वयमाश्रित्य वैशद्येन आलोच्यताम् । 2+2+6
- (ग) तर्कसंग्रहनये कति गुणाः ? गुणेषु यथेच्छं त्रयमाश्रित्य समासेन विचारः क्रियताम् । 2+8
3. (क) अधो लिखितेषु यथेच्छं विषयद्वयमाश्रित्य टीकां लिखत । 5×2 = 10
आत्मा, मनः, विशेषः ।

अथवा

(ख) अधो लिखितेषु यथेच्छं द्वयमाश्रित्य व्याख्यां लिखत ।

5×2 = 10

(i) तत्र गन्धवती पृथिवी ।

(ii) संयोगनाशको गुणो विभागः ।

(iii) शब्दगुणकमाकाशम् ।

SECTION-C

(Marks: 20)

4. अधो लिखितेषु यथेच्छमेकः प्रश्नः समाधेयः ।

10×1 = 10

(क) तर्कसंग्रहानुसारं कारणकरणयोः पार्थक्यं वैशद्येन लिखत ।

10

(ख) अनुमितिकरणं किम् ? तस्य कस्तावद्व्यापारः ? स्वार्थानुमानपरार्थानुमानयोः पार्थक्यं वैशद्येन प्रदर्शयताम् ।

2+2+6

(ग) व्याप्तिस्वरूपं तर्कसंग्रहमाश्रित्य संक्षेपेण वर्णनीयम् । व्याप्तेः कति भेदाः ?

8+2

5. (क) अधो लिखितेषु यथेच्छं विषयद्वयमाश्रित्य टीकां लिखत ।

5×2 = 10

स्मृतिः, उपमितिः, प्रत्यक्षम्

अथवा

(ख) अधो लिखितेषु यथेच्छं द्वयमाश्रित्य व्याख्यां लिखत ।

5×2 = 10

(i) आप्तवाक्यं शब्दः ।

(ii) सन्दिग्धसाध्यवान् पक्षः ।

(iii) कार्यं प्रागभावप्रतियोगि ।

—x—